

Musikuppropet

Det svenska musiklivet är mycket omfattande och har förändrats sedan den nuvarande kulturpolitiken grundlades med 2009 års kulturutredning. Därför behöver politiken uppdateras, anser tjugo nationella musikorganisationer, som företräder musik av alla slag, bland dem Kammarmusikförbundet, och hade förrättat ett upprop. Den 11 april hade man kallat till diskussion och möte med företrädare för de politiska partierna på Stallet vid Musikaliska i Stockholm.

Politikerpanelen, f.v. Rasmus Jonlund (L), Markus Lagerquist (M), Niclas Malmberg (MP), Gunilla Carlsson (S) och Vasiliki Tsouplaki (V).

Lina Nyberg berättade om musikers olika arbetsvillkor.

Ja, d.v.s. Centern, Kristdemokraterna och Sverigedemokraterna hade av okänd anledning inte skickat någon representant.

Initiativtagarna till uppropet vill att "en oberoende, parlamentarisk utredning av musiklivets komplexa ekosystem" kommer till stånd och framhåller fem problem:

- Det råder olika villkor för olika musik
- Professionella och välrenommerade musiker slutar p.g.a. de ofta orimliga villkoren
- Det saknas nationella turnéstrukturer
- Det saknas en samordnad strategi för internationell musikpolitik
- De politiska strukturerna är otydliga

Dessutom påverkas Sveriges musikliv av områdena folkbildning, näringsliv, export och utbildning, och man frågade sig hur de här områdena samverkar i fråga om musiklivets utveckling, och hur denna samverkan kan stärkas.

Jazzsångerskan, kompositören och arrangören Lina Nyberg gav exempel på olika verksamhetsformer för de svenska musikerna: fast anställning, t.ex. orkestermusiker; frilans, dit bl.a. de flesta som ägnar sig åt kammarmusik hör, och deltidsanställda musiker, som utöver dessa deltidsanställningar frilansar. Dessutom är det vanligt att fast anställda musiker också tar spelningar som frilansare, och denna blandning komplicerar förstås kategoriseringen i verksamhetsformer. Ersättningens storlek kan i hög grad

Av Lisa Sand fick man en inblick i en musikarrangörers komplicerade värld.

Fortsätter på nästa sida ↓

Calle Nathanson, VD för Folkets Hus och Parker, var diskussionsledare.

variera beroende på i vilket musikaliskt sammanhang man framträder. Lina Nyberg gav också exempel på att hon tjänat tio gånger så mycket på försäljningen av en skiva hon spelat in, som hon fått in från spelningar på Spotify.

Hon följdes av Lisa Sand, som är ordförande i MAIS, Musikarrangörer i samverkan, som representerar nio riksförbund, däribland Kammarmusikförbundet, och hon gav exempel på hur komplicerat det kan vara att söka offentliga bidrag: endast som ideell förening kan man få ta emot bidrag från kommunen, som ofta själv är en konkurrerande arrangör. Ligger konserten inom ramen för ett regionalt projekt, kan man också få ett bidrag från regionen. Den engagerade ensemblen har kanske ett turnéstöd från Kulturrådet. I en närliggande kommun får man eventuellt bara ett kommunalt bidrag till lokalhyra, resten får föreningen ta in på biljettförsäljning och alkoholförsäljning, men det får ju inte ske till ungdomar, samtidigt som ett villkor för att få stöd ofta är, att man spelar just för ungdomar!

Det här ekonomiska systemet skulle må bra av en genomlysning för att kunna tillgängliggöra mycket mer musik för många fler, var Lisa Sands slutsats.

Hon kom också till den brännande frågan om den ”projektifiering”, som är så tydlig i dagens kulturliv.

Vad får projektifieringen för konsekvenser? Hur ska vi kunna borga för de långsiktiga effekterna av det vi som arrangörer och musiker arbetar med? Är man helt beroende av projektmedel kan man inte vara stabil.

Lisa Sand pekade till sist på att det svenska musiklivet till mycket stor del vilar på frivilliga insatser av människor, som vill sprida musik till fler människor, och hon ville ha en utredning som skulle visa hur människor med olika kompetens kan samarbeta och effektivt åstadkomma något riktigt bra.

Tycker då politikerna att det behövs en musiklivsutredning? Vasiliki Tsouplaki (V) var mycket positiv till det. Hon tryckte särskilt på önskvärdheten att trygga musikernas arbetsvillkor och påpekade att musiker har hög utbildning men förhållandevis låg lön, och att de utnyttjar socialförsäkringssystemet mindre än genomsnittet.

Gunilla Carlsson (S) var också positiv till en utredning och tyckte att det var bra att musikorganisationerna hade enats, och miljöpartisten Niclas Malmberg (MP) höll med henne. Arrangörsledet är viktigt för att frilansare ska kunna nå ut till publiken, menade han och berömde regeringen för att man nu har anslagit statliga pengar till den kommunala musik- och kulturskolan, vilket kommer att bidra till att trygga återväxten hos musiklivet, trodde han.

Så långt verkade politikerna överens, men när så moderaten Markus Lagerquist tog till orda, märktes en avvikande mening: visserligen bejakade han en utredning, men han ville då sätta ”musikindustrin” i ett större sammanhang.

... så att ingen tror att det här [med musik] bara är något vi gör för vårt nöjes skull, utan att det är något mycket större både på ett existentiellt plan men också samhällsekonomiskt.

Han sa vidare, att Moderaterna vill satsa på barn, som inte har musiken hemifrån, i motsats till att låta välbärgade innerstadsmänniskor gå gratis på museerna. Moderaterna står också bakom det kulturskolecentrum som nu skapats, eftersom staten ska stötta men inte styra.

Rasmus Jonlund från Liberalerna gillade även han, att politikerna i och med det här uppropet fått en ordentlig samtalspartner att förhandla med. Han delade Markus Lagerquists åsikt om att staten inte ska styra utan stötta och ansåg att inte bara musikpolitiken behövde förändras utan hela kulturpolitiken, och därmed borde en musikpolitisk utredning bli en del av en utredning om kulturpolitiken i stort.

När det gällde nyttan av de 100 miljoner, som regeringen anslagit till kulturskolan, trodde inte Markus Lagerquist att de kommer att få någon effekt, medan Vasiliki Tsouplaki ansåg att de kommer att bidra till att fler kan få gå i kulturskolan.

Så behövs det då en parlamentarisk utredning? Ja, det tyckte bland andra Niclas Malmberg, för då skapas förutsättningar för att få en politisk majoritet för förslagen. Markus Lagerquist ville att utredningen skulle vara övergripande, men om det ska vara en parlamentarisk utredning eller om den ska göras av en ensamutredare, trodde han inte var så viktigt.

Där ungefär gick skiljelinjen mellan politikerna. Den slutsats man ändå kan dra är att det verkar bli en musiklivsutredning oavsett vilka partier som bildar regering i höst. Direktiven har man redan i de fem punkterna musiklivet räknat upp, så egentligen bör det bara vara att tillsätta utredningen, ju förr desto bättre.

CALLE FRIEDNER, TEXT OCH FOTO

Karin Inde från Svensk Jazz och Föreningen svenska tonsättares ordförande, Martin Jonsson Tibblin, inledde diskussionen.

